

UN ALBUM AL OȘTIRII DE LA FINELE SECOLULUI AL XIX-LEA - NECUNOSCUȚ

Adrian-Silvan Ionescu

Acum câțiva ani publicam un studiu privind **Albumele armatei române din secolul al XIX-lea**¹ în care era menționată și lucrarea **Les tenues de l'Armée Roumaine**, realizată de Alexandru I.V. Socec, ofițer de cavalerie, fiu al celebrului librar și editor bucureștean I.V. Socec. Originalitatea ei consta în prezentarea schematică a caracteristicilor uniformologiei românești fără a face apel la compoziții cu personaje, așa cum se procedase în toată seria anterioară de asemenea publicații. Imprimat în condiții grafice deosebite în stabilimentul părintesc de arte grafice, albumul nu avea, însă, specificat anul apariției. De altfel, în afara titlului și a legendelor ilustrațiilor, nici un alt text nu făcea vreo precizare asupra acestei importante tipărituri a sfârșitului de veac.

Descoperirea, de curând, la anticariatul de la Curtea Veche, a unei lucrări de același autor - achiziționată, între timp, de Biblioteca Națională - completează studiul nostru anterior și este menită să dea mai multe informații asupra celeilalte publicații a lui Socec. Aceasta este **Die Rumänische Armee in ihrer gegenwärtigen Uniformirung**, apărută la editura lui Moritz Ruhl din Leipzig. Nici aici nu apare specificat anul, după obiceiul editorilor germani, care nu își datau tipăriturile pentru a le putea vinde și mai târziu, atâta vreme cât informația nu se perimează. Albumul, de mici dimensiuni - un adevărat "poche" de 12 x 17,8 cm. - este compus din 16 planșe color, urmate de 24 pagini de text. Pentru facilitarea tipăririi a fost conceput ca un pliant în care planșele, imprimate litografic pe o singură parte, se continuă una pe alta.

Moritz Ruhl era specializat în publicații cu tematică militară. Inserată în chiar acest album apare o listă a titlurilor pe care le oferea editura. Predomină acelea legate de uniforme și de cartografie militară: Uniformele armatei germane (Die Uniformen des Deutschen Armee), Marina germană în noua ei uniformă (Die Deutsche Marine in ihrer neuen Uniformirung), Uniformele armatei austro-ungare (Die Uniformen des Osterr.-ungar. Armee), Armata rusă în uniforme de actualitate (Die Russische Armee in ihrer gegenwärtigen Uniformirung), Armata franceză în uniforme de actualitate (Die Französische Armee in ihrer gegenwärtigen Uniformirung), Steagurile tuturor statelor de pe glob (Die Flaggen aller Staaten der Erde), Harta de garnizoană a armatei germane (Garnisonkarte der Deutschen

Armee), Hartă sinoptică asupra dislocării armatei franceze (Uebersichtskarte über die Dislokation der Französischen Armee), Hartă sinoptică asupra dislocării armatei ruse în Rusia apuseană (Uebersichtskarte über die Dislokation des Russischen Armee im westlichen Russland), Repartizarea și dislocarea armatei franceze (Einteilung und Dislokation der Französischen Armee).

Între aceste titluri se află și acela al lucrării de care ne ocupăm, însoțit de o scurtă prezentare a conținutului: "Armata română în uniforme ei actuale. 29 de ilustrații și 180 prezentări sintetice ale acestora tipărite în culori împreună cu un text explicativ. Prelucrat de Alexandru I.V. Socec, locotenent major al regatului României. Broșată preț 2 M [ărci] 50 Pf [eningi]. Legată 3 M [ărci]"

Autorul era, așa cum am menționat mai sus, fiul celebrului librar I.V. Socec care, desigur avea din familie suficiente cunoștințe legate de artele grafice, chiar dacă îmbrățișase cariera armelor. Gradul de locotenent major, cu care fusese menționat în publicația nemțească nu exista la acea dată în armata română. Dar, pentru înțelegerea cititorilor de limbă germană, fusese trecut acesta, care era echivalentul locotenentului de la noi.

Alexandru I.V. Socec se născuse la 17 august 1859 la București. Studiile liceale și le făcuse la Leipzig, absolvindu-le în 1877 după care, timp de trei ani, călătorise Europa (Dresda, Viena, Paris, Nisa, Monte Carlo) constituindu-și o solidă cultură umanistă. La întoarcerea în țară fusese luat la armată, la cavalerie, începând cu data de 1 martie 1880. Pe 1 decembrie același an a fost ridicat la gradul de brigadier (caporal). Se hotărăște să se consacre carierei militare și merge la școala de subofițeri de la Mănăstirea Dealu la a cărei absolvire se plasează pe locul 26 dintr-o clasă de 48 de elevi; la 1 martie 1881 este înaintat sergent, iar la 1 aprilie 1883 este înălțat la gradul de sublocotenent. Face un stagiu de specializare la Școala Superioară de Ofițeri de Cavalerie de la Viena, pe care o termină cu un calificativ excelent. În 1885 se afla în Regimentul 4 Călărași, iar anul următor în escadronul de jandarmi din București. Este avansat locotenent la 1 decembrie 1887 și anul următor este mutat la administrația centrală, unde activează până în 1889 când se reîntoarce la jandarmi. Este selectat ca ofițer de ordonanță al principelui moștenitor Ferdinand. În anul 1891 este decorat cu Ordinul Coroana României, clasa V-a. Dacă primele avansări s-au făcut destul de rapid, înainte de împlinirea termenului reglementar de cinci ani într-un grad, va trebui să aștepte aproape șase ani pentru a fi făcut căpitan, la 8 aprilie 1893. Pe 4 februarie 1894 își dă demisia din armată din spirit de solidaritate cu alți 126 camarazi, care protestau astfel împotriva metodelor arbitrare după care se făceau înaintările și transferurile în cavalerie de către generlul Grigore Cantilli, Inspectorul General al Cavaleriei². Ca măsură disciplinară, căpitanul Socec este

trecut în poziție de disponibilitate, împreună cu ceilalți 22 de ofițeri de cavalerie care nu își retrăseseră demisiile, conform raportului nr. 19913 din 4 februarie 1894 al ministrului de război către rege și al Înalțului Decret nr.401, ratificat de suveran la aceeași dată³. Dar, la 10 mai același an, este rechemat în activitate și repartizat la Regimentul 1 Roșiori⁴. Pe 8 aprilie 1898 este înaintat maior. În 1900 este comandantul hergheliei armatei. Trec alți șase ani până să fie avansat locotenent colonel (10 mai 1904), dar numai trei până să ajungă colonel (10 mai 1907) și încă șase până a primi gradul de general de brigadă. În 1915 era comandantul celui de-al 5-lea comandament teritorial (Constanța), iar în 1916 al celui de-al 3-lea comandament teritorial (Craiova). În acest răstimp a fost răsplătit cu medaliile Bărbăție și Credință clasa I (1904), Bene Merenti, clasa I (1910), Răsplata Muncii, clasa I (1913) și Ordinul Steaua României cu spade, clasa IV (1912)⁵. La acestea trebuie adăugat și ordinul rusesc Sf.Stanislas, în grad de cavaler, ce apărea menționat chiar pe pagina de titlu a textului albumului de care ne ocupăm, după numele și gradul autorului: "Alexander I.V.Socecu, Königl.rumän. Oberleutnant der Kavalerie, Ritter des kaiserl. russ. Stanislaus-Ordens."

În timpul primelor patru luni de război, în 1916, s-a aflat constant sub foc, de la Petroșani în Dobrogea și la Malul Argeșului. Deși s-a purtat cu bravură la comanda Diviziei 2/5 - așa cum relatează în jurnalul său de război și în broșura **Zile de restriște din anii 1916-1918 și episodul din bătălia de pe Argeș**, publicată în 1922 și reeditată, cu adăugiri esențiale, în 1928 - a fost făcut răspunzător de retragerea în debandadă a trupelor spre București⁶, acuzat de părăsirea postului și dat în judecată la curtea marțială. Procesul, destul de neclar, a trenat fiind lipsit de suficiente probe incriminatoare și, dimpotrivă, aducând mărturii irefutabile în favoarea generalului Socec. Din relatările sale reiese că generalul Alexandru Prezan avea nevoie de un țap ispășitor pentru greșelile tactice ale Marelui Cartier General Român⁷. De aceea s-au făcut eforturi deosebite pentru a fi găsit, cu orice preț, vinovat, ajungându-se atât de departe încât au fost ascunse anumite documente ce ar fi pledat pentru nevinovăția sa - precum carnetul de ordine al Diviziei 2/5 - și s-a argumentat pierderea dosarului, pentru a fi făcut un altul, cu mult mai multe probe (minci-noase) împotriva sa. În final, a fost degradat și încarcerat, între 22 ianuarie 1917 - 1 octombrie 1918, într-o închisoare cu regim special din Iași. Acolo putea primi vizite, ziare, cărți, pachete cu mâncare de acasă, se putea plimba în voie prin curte și avea celulă personală. Dar aceasta nu-l putea mulțumi pe generalul Socec care a solicitat rejudecarea procesului în urma căruia a fost găsit nevinovat și achitat. Toate eforturile pentru a i se face dreptate i-au amărât ultimii ani ai vieții. A murit la 31 mai 1928.

Albumul **Die Rumänische Armee in ihrer gegenwärtigen Uniformierung** este o lucrare de tinerețe a lui Alexandru I.V. Soccec. Datarea poate fi făcută în funcție de gradul deținut de autor: acesta pare să fi fost elaborat și tipărit în intervalul 1887-1893 - mai probabil în 1889 sau imediat după - timp în care el era locotenent. De altfel, multe dintre caracteristicile uniformologice date publicității în acest album aparțin perioadei anterioare anului 1895, când aveau să se facă modificări esențiale în ținutele armatei române. Un indiciu de datăre ar fi și referirile făcute în textul însoțitor la anii 1884 și 1889 când 'au crescut efectivele militare. În această parte secundară a lucrării este prezentată, pe nouă pagini, structura armatei române - armata permanentă, armata teritorială cu rezervele lor, miliția și gfoata (Landsturm) - și anii de serviciu pentru fiecare dintre ele, repartizarea corpurilor de armată pe teritoriul țării și tabelele cu orașele de garnizoană. Urmează partea cea mai substanțială în care, pe treisprezece pagini, sunt descrise, în detaliu, uniforme și echipamentele fiecărei arme și diferențierea gradelor în funcție de trese, galoane și epoleți. Sunt date și echivalențele gradelor în română și germană. În sfârșit, pe ultima pagină, sunt date decorațiile naționale. Toate aceste explicații sunt menite să însoțească și să completeze prima parte, cu ilustrații, a acestei lucrări.

Coperta este foarte expresivă și bine echilibrată prin repartizarea elementelor componente: în partea stângă, pe o pătrime a ei, este figurat un dorobanț cu tot echipamentul și cu pușca în poziție de atac. Celelalte trei pătrimi sunt acoperite de tricolorul românesc pe care, în medallion, se află stema țării și dedesubt titlul și editura: **Die rumänische Armee in ihrer gegenwärtigen Uniformierung. Leipzig, Verlag von Moritz Ruhl**. Pe contrapagină apare portretul regelui Carol I într-un medallion surmontat de coroana regală și înconjurat de frunze de laur și de stejar. Dedesubt, pe o filacteră, este inscripționat numele suveranului - König Carl I - având în mijloc un medallion cu cifra sa. În dreapta este reluat titlul, autorul lucrării și editura. Pentru a sugera sursa fotografică a acestui portret - al cărui autor fusese fotografii bucureștean Franz Duschek, pentru care nobilul model pozase, în 1878, în uniformă de campanie - întreaga planșă a fost imprimată în nuanțe de ocru, brun și oliv.

Urmează cele cinci planșe cu figuri de ofițeri, soldați și subofițeri în uniforme de zi sau de paradă. Ca și în anterioarele albume ale ostirii - cel al lui Bielz și Danielis din 1852, cele două ale lui Alexandru Asaki din 1858 și 1862 și, în sfârșit, cel al lui M.B.Baer din 1873 - personajele sunt prezentate în majoritatea cazurilor frontal, pentru a fi cât mai evident specificul uniformelor. Între ele sunt sugerate dialoguri firești pentru a evita o împietrire în poziții marțiale. Chipurile nu sunt stereotipe ci individualizate și expresive, fără a fi totuși niste portrete cu trimitere directă la niște personaje reale, cunoscute, așa cum procedase M.B.Baer în lucrarea sa, folosind fotografiile unor comandanți și ofițeri superiori, aflați chiar în acel moment în activitate⁸. Există însă o excepție - aceea a inspectorului

general al muzicii militare, care apare în planșa a cincea și în ale cărui trăsături este recognoscibil talentatul maior Eduard Hübsch, cu imensele sale mustăți blânde și pieptul plin de decorații. De altfel, în afara lui și a altor două personaje - generalul și ofițerul de stat major general, care sunt decorați - nici unul dintre ceilalți militari reprezentați nu au pe piept vreo medalie sau ordin.

Pe prima planșă sunt figurați: un locotenent de administrație în uniformă de mare ținută, un general în mare ținută, un maior de stat major general în ținută de campanie, un medic în mare ținută și un veterinar în mică ținută. Pe planșa a doua apar: un sublocotenent și un soldat de geniu, primul în ținută zilnică, al doilea în mare ținută, un locotenent de vânători pedestri în ținută zilnică, un sublocotenent și un caporal de infanterie, ambii în mare ținută și un soldat de vânători pedestri, în mică ținută. Pe planșa a treia sunt un jandarm pedestru, în mare ținută, un dorobanț, un sublocotenent de jandarmi pedestri, în mică ținută, un sublocotenent de dorobanți în mare ținută, un locotenent și un soldat de tren în mare și respectiv, mică ținută. Pe planșa a patra este reprezentată cavaleria: sergent și sublocotenent de jandarmi călări, în mare ținută, sublocotenent de roșiori în mare ținută, sublocotenent de călărași, în ținută zilnică, un roșior și un călăraș, în mare ținută. Ultima planșă cu o compoziție antropomorfă prezintă artileria - soldat în ținută de campanie, sublocotenent în mare ținută și guard de artilerie, în mare ținută - apoi un ofițer de guarzi de geniu în mare ținută, inspectorul general al muzicilor, în mare ținută și un elev la școala militară.

Următoarele planșe prezintă, într-o formă concisă, aceleași uniforme, intrând în matricea prestabilită a seriei de albume publicate de Moritz Ruht. În mici dreptunghiuri de 1,8 x 2 cm sunt adunate toate informațiile necesare desemnării armei prin culoarea caracteristică a fondului tunicii și a gulerului, forma epoletului, a treflei sau a contraepoletului (dacă e vorba de trupă), câte rânduri are tunica, pantalonul cu dublu lampas sau paspoal, eghileții. Pentru trupele călări era inclusă șabracă și lancea cu fanion. Acest dreptunghi era surmontat de tipul specific de acoperământ al capului pentru mare și mică ținută, după caz: chipiu, pălărie de vânători, căciulă de dorobanț și de cavalerie, cască de jandarm și de pompier și capela de cazarmă a trupelor. Pentru a introduce privitorul în felul de "citire" al acestor figuri, prima dintre planșe este doar alb-negru și are, pe margine, trimiteri explicative pentru fiecare element din micile dreptunghiuri: chipiu, guler, nasturi, mâneci, epolet, culoarea postavului, manșetă, pantaloni. Aceasta poartă și titlul pentru următoarele planșe - *Farbendarstellungen der Uniformen der Rumänischen Armee*. Mantalele sunt expuse pe două planșe, întâi una întreagă, față și spate, pentru elocvența formei și tăieturii, apoi încadrate în dreptunghiuri pentru fiecare armă, cu fondul variind între gri deschis și gri închis și nuanțele caracteristice ale petlițelor, paspoalelor și contraepoletilor. Pe

una dintre aceste planșe sunt reluate, într-o formă unitară, acoperămintele de cap pentru paradă, cu egreta sau penajul specific. Pe planșa a douăsprezecea sunt prezentate diferențierile între gradele ofițerești realizate prin numărul de trese și galoane de fir de pe mânecă și de la chipiu, și prin stelele de pe epoleții de mare ținută ori prin numărul de trese al treflelor de mică ținută. Pe planșa a treisprezecea, alături de distincția gradelor pentru subofițeri prin galoane de lână sau fir așezate în unghi pe mânecă, sunt figurate cele trei tipuri de ledunci pentru cavalerie, artilerie și medici, și accesoriile de fir (eșarfa de mare ținută, brăul de cavalerie, dragonul de sabie și eghiletii). Gradele specifice ofițerilor de marină, plasate orizontal pe mânecă și pe bandă șepcii, apar în planșa a patrusprezece, împreună cu tunicile pentru muzica infanteriei și a caveriei, cu tricolorul țării, cocarda și cifra regal. În sfârșit, ultimele două planșe relevă, extrem de amănunțit, ordinele și medaliile naționale, avers și revers, cu deosebirile impuse de clasă și de cei cărora le erau destinate (ofițeri și trupă): Steaua României, Coroana României, Virtutea Militară de pace și de război, Serviciul Credincios, Bene Merenti, semnul onorific pentru 18 și 25 de ani de serviciu, Crucea Trecerea Dunării, Apărătorii Independenței.

A existat și o versiune în limba română a acestei lucrări, intitulată **Uniformele Armatei Române**. Unicul exemplar pe care l-am putut consulta se află la Cabinetul de Stampe al Bibliotecii Academiei Române dar, din păcate, este incomplet lipsindu-i partea a doua cu textul explicativ al planșelor litografiate (căci este puțin probabil să nu fi avut aceeași structură ca și albumul în limba germană). În varianta românească, gradul autorului apare consemnat în conformitate cu ierarhia militară autohtonă, fiind acela de locotenent. Este românizat și orașul în care a fost tipărit, la fel ca și prenumele editorului: Lipsca, Mauriciu Ruhl, Librar-Editor.

Noile modificări uniformologice survenite în 1895 îl fac pe Alexandru I.V. Socec să publice, în acel an sau în cel imediat următor, un nou album. Acesta este o tipăritură de lux scoasă de editura părintească, despre care am mai avut prilejul să vorbim în studiul nostru anterior. Lucrarea se intitulează **Les tenues de l'Armée Roumaine** și are dimensiunile 24,3 x 33,6 cm. Coperta este simplă, de culoare gri-ocru, având în partea de sus stema României aurie, în timbru sec, înconjurată de raze. Titlul, lăsat alb, este imprimat, de asemenea, în timbru sec, deasupra unei benzi aurii. Pe marginea de jos apare consemnat cu negru, în stânga, Socecu & Co. Bucurest, iar în dreapta, Ateliers I.V. Socecu, Bucurest. Nici un text explicativ nu însoțește acest album în afara legendelor ilustrațiilor. Nici autorul nu este menționat și nici anul apariției, dar datarea poate fi stabilită, foarte ușor, în funcție de noile elemente ce le aduce acest album față de precedentul, majoritatea introduse în 1895 sau în intervalul de la apariția publicației germane până la cea tipărită în București. Astfel, apăruse gradul și uniforma de general de cavalerie⁹ iar în intervalul 1893 -

1895, alături de cele trei regimente de roșiori deja existente, au mai fost organizate alte trei: Regimentul 4 Roșiori¹⁰, Regimentul 5 și Regimentul 6 Roșiori¹¹. Regimintele de dorobanți dispăruseră, fiind contopite cu acelea ale infanteriei de linie și primiseră toate numele generic de infanterie¹². Dispăruse astfel culoarea bleu, distinctivă pentru trupele teritoriale, și se generalizase roșul trupelor permanente, dar fusese păstrată căciula dorobănească de oale țurcană, neagră, cu pană de curcan, care adusese gloria acestor bravi luptători în timpul Războiului de Independență. Pentru militarii de confesiune musulmană, activi în Dobrogea, în locul chipiului fusese introdus fesul roșu cu cifrul regal în față¹³. Prin noul regulament de uniformitate din 1895 este dată ofițerilor, pentru ținuta de vară, tunică gri deschis sau albă, de pânză și chipiu alb, fără trese ori galoane indicatoare de grad.

Fată de precedentul album, aici sunt aduse unele îmbunătățiri în felul de prezentare al uniformelor. Succesul conciziunii și clarității informației oferite de micile dreptunghiuri în care erau concentrate elementele definitorii ale fiecărei uniforme în parte, a făcut ca, în acest nou album, să fie preluat sistemul folosit de editorul german pentru seria sa de publicații specializate. Fiind de mai mari dimensiuni decât tipăritura din Leipzig, dreptunghiurile sunt mărite la 4,7 x 3,1 cm. În schimb sunt paginate doar câte două rânduri pe planșă față de trei câte erau în celălalt. Toate fireturile, broderiile sau accesoriile metalice (cifru regal, nasturi, căști) sunt imprimate cu auriu sau argintiu. Mantalele nu mai sunt prezentate independent ci sunt alăturate uniformei. La toate trupele care aveau în dotare ledunci (cavalerie, artilerie, jandarmi, tren, corp medical) acestea sunt introduse, diagonal, în compoziție, creând un foarte plăcut accident prin asimetria lor. La sfârșit este păstrată, dar dezvoltată, planșa cu diferențierea gradelor pe mâneca uniformei la ofițeri și subofițeri, la trupele de uscat și de marină. Tot acolo sunt expuse, în clar, figură întreagă, tipurile de tunici pentru soldați și ofițeri - infanterie, vânători, artilerie, cavalerie și bluza albă de vară - precum și mantaua și pelerina ofițerească. O altă planșă între cele finale cuprinde accesoriile de piele: șaua de mare ținută pentru jandarmi călări și cea de mică ținută pentru ofițeri, tocul de revolver, ranita trupeii cu toate efectele și ranita ofițerească pentru infanterie, brâul de cavalerie, eșarfa, dragonul de sabie, furajera pentru ofițerii de stat major, eghileții pentru jandarmi și pentru adjutanții regelui, centiroanele de fir pentru intendență și medici, leduncile pentru artilerie, cavalerie și medici, chipiul alb de vară pentru ofițeri și capela de trupă, mănuașă albă a jandarmilor călări și, în sfârșit, toate tipurile de încălțăminte, de mare și mică ținută, de la opincile infanteriei la cizmele de lac ale cavaleriei. Pe următoarea planșă sunt stema țării, un drapel regimentar, pavilionul regal și cel al prințului moștenitor, coroana de oțel și cea de bronz, cifrul regal, cocarda tricoloră, epoleții de mare ținută pentru locotenent, maior și general de brigadă și trefele de mică ținută; tot acolo

apar și câteva arme (săbii de infanterie, cavalerie și artilerie, revolverul, pușca Mannlicher, model 1893 și centironul ostășesc cu două cartușiere și baionetă). Pe ultima planșă sunt prezentate, tot ca în albumul german, decorațiile românești, dar la altă dimensiune și mult mai fastuos tratate datorită auriului și argintului cu care sunt tipărite. Aceeași compoziție va fi folosită și în albumul **Armata Română** publicat în 1903 la editura aceluiași I.V. Socec în care aveau să fie reproduse frumoasele lucrări în ulei ale lui Tadeusz von Ajdukiewicz, celebrul pictor de scene militare¹⁴.

Deși intrat în tipicul celorlalte publicații cu uniforme ale lui Moritz Ruhl, albumul **Die Rumänische Armee in ihrer gegenwärtigen Uniformirung** - singurul din seria editorului din Leipzig în care este precizat autorul - își păstrează, totuși, personalitatea prin inserarea, la început, a portretului regal (care, la celelalte, lipsește), prin desenul corect, expresiv și elocvent al personajelor și prin fizionomiile specifice românești ale acestora, la care, fără îndoială, locotenentul de cavalerie Alexandru I.V. Socec și-a adus un estențial aport. Lucrarea sa reprezintă un punct de referință în publicațiile de acest fel dedicate armatei române și uniformelor ei de la finele secolului al XIX-lea.

NOTE

1. Adrian-Silvan Ionescu - Albumele Armatei Române din secolul al XIX-lea, în "Revista Muzeelor", nr. 8-9-10/1990.
2. Arhivele Naționale, Fond Al. Socec, dosar 6, filele 56-72; Emanoil Hagi-Mosco - Dueluri de-ale românilor și altele, în București - Amintirile unui oraș. Ziduri vechi. Ființe dispărute, București, 1995, p. 266.
3. Monitorul Oastei nr. 8/15 februarie 1894, p. 184-185.
4. Înalt Decret nr. 1903/4 mai 1894, în "Monitorul Oastei" nr. 27/12 mai 1894, p. 636.
5. Toate datele biografice provin din "Anuarul Armatei Române" din perioada 1883-1916 și de la Arhivele Naționale, Fond Personal General Socec Alexandru 1877-1951, prefată de Crisanta Podăreanu, 1991.
6. Enciclopedia României, București, 1940, vol. I, p. 912; Constantin Kirilescu - Istoria războiului pentru reîntregirea României 1916-1919. Ediția II, vol. II, București, 1926, p. 220.
7. General Alexandru I.V. Socec - Zile de restriște din anii 1916-1918 și episodul din bătălia de pe Argeș, Ediția 2-a, București, 1928, p. 4, 49-58, 63-68, 70-76, 80-81, 86-89, 94.
8. Adrian-Silvan Ionescu - op.cit.; idem - Fotografia ca sursă portretistică pentru "Albumul Armatei Române" litografiat de M.B. Baer, în "Fotografia" nr. 192/noiembrie-decembrie 1989

9. Înalt Decret nr. 1860/8 mai 1893, în "Monitorul Oastei" nr. 23/15 mai 1893, p. 602-603.
10. Înalt Decret nr. 1172/24 martie 1893, în "Monitorul Oastei" nr. 17/3 aprilie 1893, p. 427.
11. Înalt Decret nr. 1524/28 martie 1895, în "Monitorul Oastei" nr. 15/5 aprilie 1895, p. 117.
12. Decizia Ministerială nr. 153/1891, cf. Documente din istoria militară a poporului român, mai 1888-iulie 1891, București, 1975, p. 436-437, 453-454.
13. Înalt Decret nr. 2461/18 septembrie 1884, în "Monitorul Oastei" nr. 47/22 septembrie 1884, p. 753.
14. Adrian-Silvan Ionescu - op.cit.; Idem - Artă și document, București, 1990, p. 257-262.

AN UNKNOWN ALBUM OF THE LATE 19th CENTURY ROMANIAN ARMY

- Summary-

In 1990 I published a paper about The 19th Century Albums of the Romanian Army. At the time I was sure that this might become a comprehensive work to which nothing could have been added. Recently I have been surprised to discover, in a second hand book shop, an album totally unknown to me and to any other researcher bound to study the military uniforms. Its title is **Die Rumänische Armee in ihrer gegenwärtigen Uniformirung** and was published in Leipzig by the editor Moritz Ruhl. This editor was wellknown in late 19th century for his publications dealing with military topics and especially with information upon military uniforms. He edited albums about the Prussian, Russian, Italian, Austro-Hungarian, British, Spanish and even Japanese armies and their latest uniforms. All of them were conceived on the same pattern: some plates depicting officers and soldiers in such position as to reveal the details of their uniforms, the cut and adornment; some plates with a concise rendering of each uniform in a rectangle with the main details which made it recognizable (facings and pipings, golded knots ar shoulder straps, head-gear and accouterment). All the above-mentioned albums had no author and no date of publication inscribed on their cover. The Romania one makes an exception: its author was cavalry lieutenant Alexandru I.V. Socec. Tracing his life we may find this album's approximate date of publication.

Alexandru I.V. Socec was born in 1859 as son of I.V. Socec, a celebrated book shop owner and editor in Bucharest. In 1880 he entered the army and had a brilliant career. He was quite rapidly promoted in the mili-

tary hierarchy, reaching the rank of brigadier general in 1913. Even though he fought bravely during WWI - being under incessant fire for four months - he was court-martialed and expelled from the army. He was made responsible for the retreat-turn-rout of his battered army on the battle of the Argeş River. He was also accused of leaving his command. Actually he was a scapegoat for the mistaken battle plans of his superiors. Years later he pleaded his innocence in a well-documented brochure he published in 1922, reprinted and enlarged in 1928. Even though he has been exonerated after a second trial he wasn't able to forget his ordeal and never forgave his accusers. He died in 1928 an embittered aged man.

In his youth Alexandru I.V. Socec completed the album entitled **Die Rumänische Armeee in ihrer gegenwärtigen Uniformirung**. As he had the rank of first lieutenant (the equivalent for the German "oberleutnant") between 1887 and 1893 that's for sure the album was published in that period of time.

The cover of the album is divided into two parts: on the left there is a "dorobantz" (irregular infantryman) in full dress and with all his equipment; on the right is the national flag and Romania's coat-of-arms. On the first plate there is a portrait of King Carol I of Romania. This picture had been taken in 1878 by the photographer Franz Duschek of Bucharest. The following plates were depicting the uniforms of the various arms and ranks which composed the Romanian Army: general, staff officer, aide-de-camp of the King, cavalry, infantry, artillery, corp-of-engineers, medical corps navy. As in all other albums published by Moritz Ruhl, the second half of this album was devoted to the compact depiction of the same uniforms. The album ends with a twenty-four pages explanatory text in good German. There, the author was describing the organisation of the Romanian Army, giving minute details about its uniforms and equipment.

A few years later, Socec had published another album - of a larger size - in his father's publishing house in Bucharest. Inspired by the German one he produced plates in the same concise rendering of the main traits of the Romanian uniforms. That album was also undated. But, as long as the changes practiced in 1895 in the Romanian uniforms are quite obvious in Socec's plates, it is supposed that the album was published that very year or soon after.

Fig. 1. – Coperta: Die Rumänische Armee in ihrer Gegenwärtigen Uniformierung.

– Cover: Die Rumanische Armee in ihrer gegenwärtigen Uniformierung.

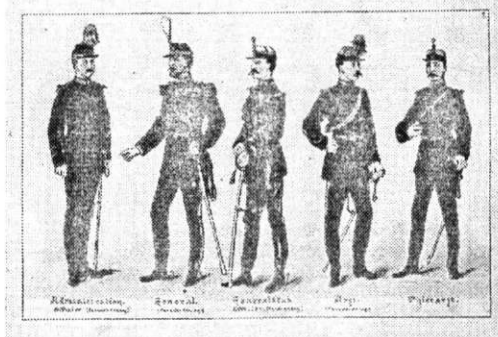

Fig. 2. – Foaia de titlu. Planșa 1: Administrație; General; Stat major general; Medic; Veterinar.

– Title page. Plate 1: Quartermaster; General; Staff officer; Medical corps; Veterinary.

Fig. 3. – Carol I, fotografie de Franz Duschek.
– Carol I, photograph by Franz Duschek of Bucharest

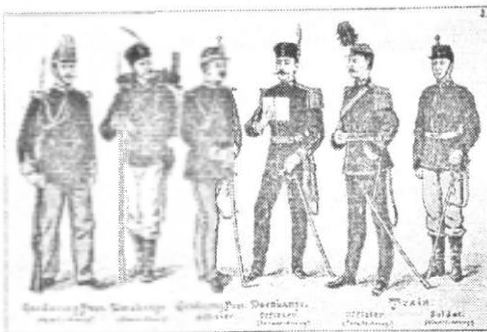
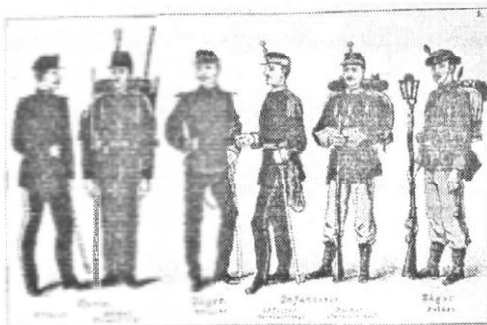

Fig. 4. – Planșele 2, 3; Geniu, Vânători,
Infanterie, Jandarm pedestru,
Dorobanți, Tren.
– Plates 2, 3; Corp of Engineers;
Chasseurs; Line infantry; Foot
gendarme; Dorobantz (irregular
infantry); Transport Corps.

Fig. 5. – Planșele 4, 5; Jandarmi călări, Roșiori, Călărași, Artilerie, Geniu, Inspectorul muzicilor, Școala militară.

– Plates 4, 5: Mounted Gendarme; Roshiori (Red Hussars, regular cavalry), Calarashi (Black Hussars, auxiliary cavalry); Artillery; Corp-of-Engineers; Bandmaster; Military School.

Fig. 6. – Maiorul Eduard Hübsch, inspectorul general al muzicilor militare.

– Major Eduard Hübsch, bandmaster.

ЕГКИМЧУСЕР

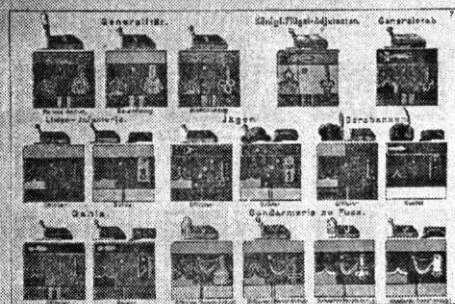
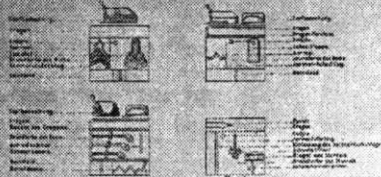
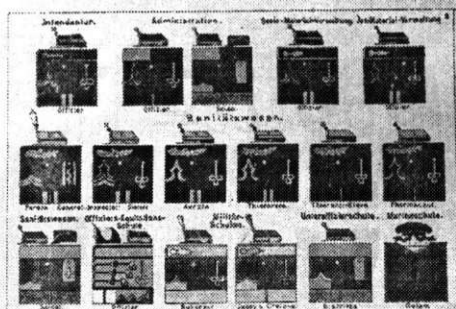
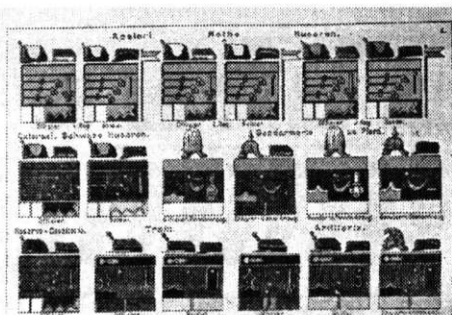

Fig. 7. – Planșele 6, 7, 8, 9 – prezentarea concisă a uniformelor românești.
– Plates 6, 7, 8, 9 – concise renderings of the Romanian uniforms.

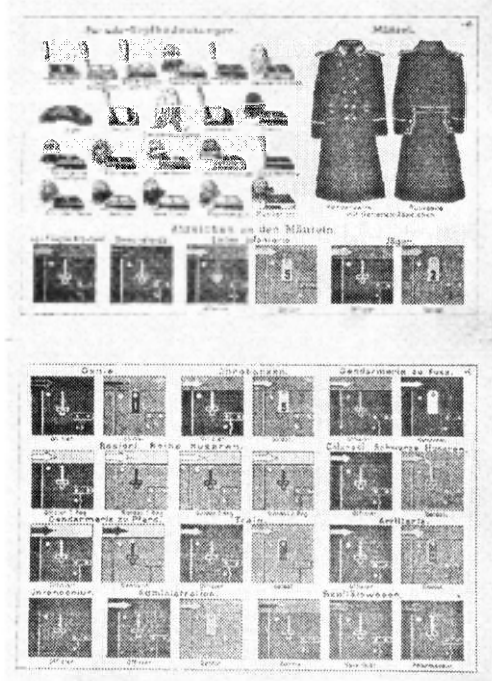

Fig. 8. - Planșele 10, 11 - acoperămănte de cap și mantale.

- Plates 10, 11 - headgear and great-coats.

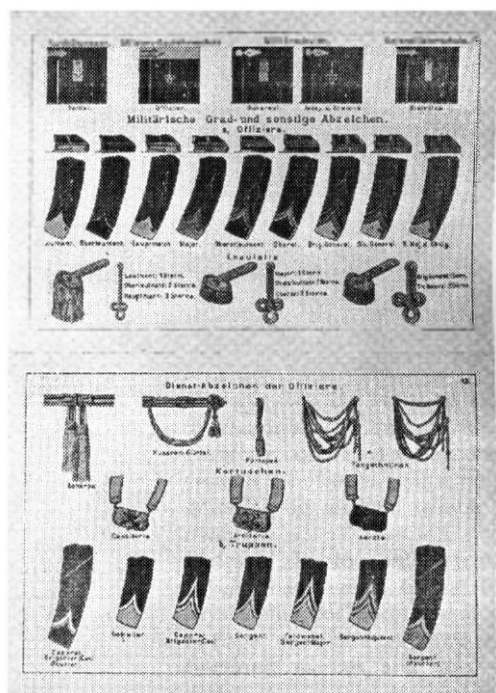

Fig. 9. - Planșele 12, 13 - distincția gradelor la ofițeri și subofițeri, epoleți, ledunci, eghileți, eșarfă și brâu..

- Plates 12, 13 - officers and non-commissioned-officers' rank distinctions; full dress epaulettes and undress shoulder cords for junior, senior and general officers; cartridge boxes; aiguillettes; sashes.

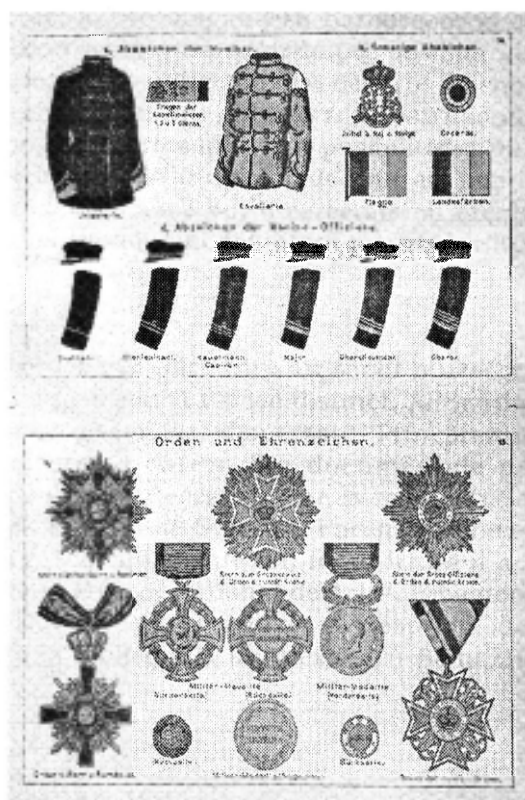
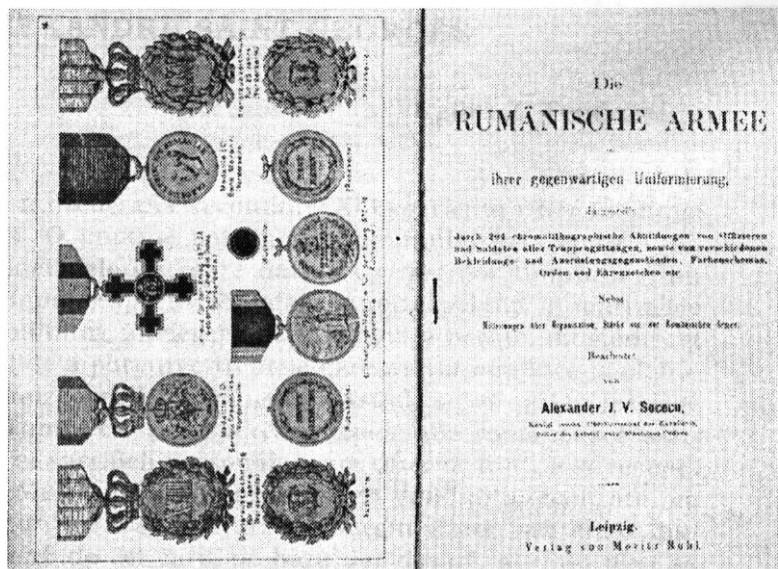

Fig. 10. – Planșele 14, 15, 16 – tunicile muzicanților de infanterie și cavalerie, cifrul regal, cocarda, steagul național, distincția gradelor de marină, ordine și medalii.

– Plates 14, 15, 16 – infantry and cavalry bandmen's tunics; the royal cipher; cockade; the national flag; navy officers' rank distinctions; medals and decorations.